

הוועדה הציבורית לבחינת המתווה לשידור הציבורי העתידי בישראל

סיכום דיון- ישיבה מס' 12 - 26.12.13

נוכחים :

רם לנדס- יו"ר

יאיר אלוני

קרני זיו

צביקה גולדברג

גילאל ספדי

דנה נויפלד

דפנה גלוק

יהונתן רזניק

יוני רגב

אסי קליין, לשכה משפטית, משרד האוצר

עופר מרגלית, אגף התקציבים, משרד האוצר

עודד סטקלוב, חברת הייעוץ "עמרב"

מהלך הישיבה:

יו"ר הוועדה, רם לנדס, עדכן את חברי הוועדה כי הוא פנה אל השר בבקשה לאשר הארכה של חודשיים עד להגשת המלצות סופיות של הוועדה. הוא אף הדגיש כי הוועדה לא תבקש ארכה נוספת מעבר לזאת, על כן יום ה-28.2.14 זה המועד האחרון להגשת מסקנות הוועדה. היו"ר ביקש מחברת הייעוץ לקחת זאת בחשבון.

בישיבה הזאת וישיבה שלאחריה הוועדה תדון ותצביע ברשימת הנושאים שלעיל:

1. המהלך הגדול – רפורמה, רפורמה משודרגת או הקמה גוף שידור ציבורי;
2. מבנה תאגידי;
3. מוסדות מפקחים;
4. מינוי מנהלים;
5. איפיוני תוכן;
6. שידור ציבורי – גוף משדר או גוף מפיק;
7. זכויות יוצרים ובעלות על תוכן;
8. אגרה, שיטות מימון וגבייה;
9. ארכיון;

10. טלוויזיה ורדיו בשפה הערבית.

הרשימה הועברה לחברי הוועדה בדוא"ל לפני הישיבה.

יודגש כי אין מדובר בהצבעה רשמית ולא במסקנות רשמיות אלא סיכום ביניים פנימי של חברי הוועדה.

המהלך הגדול – רפורמה, רפורמה משודרגת או הקמת גוף שידור ציבורי

כל חברי הוועדה הסכימו פה אחד כי הרפורמה במתכונת נוכחית לא נותנת מענה לבעיות ברשות השידור וגם רפורמה משודרגת – לא נותנת מענה לבעיות שהוצגו.

לדעת כל חברי הוועדה הפתרון היעיל, הסביר וההגיוני ביותר הוא הקמה של גוף שידור ציבורי חדש.

המבנה התאגידי:

עו"ד דפנה גלוק הסבירה לחברי הוועדה שככל הנראה המודל של התאגיד הסטטוטורי הוא המודל הנכון ביותר, עם זאת לדעתה יש בעיות במודל. לא ברור, בין היתר, עד כמה יהיה לגוף זה פיקוח תאגידי של רשות התאגידיים הציבוריים. על כן לדעתה אין זה יהיה אחראי לקבל החלטות עכשיו ויש לבצע בדיקות נוספות בנושא.

סוכם כי בעוד שבועיים דנה נויפלד ודפנה גלוק יציגו עבודה מסודרת עם כל האופציות ועמדתן הסופית לגבי המודל התאגידי הרצוי לרשות השידור.

המוסדות מפקחים- רגולציה:

דנה נויפלד הציגה לחברי הוועדה שתי אופציות אפשריות, לדעתה, לעניין המוסד שיפקח על רשות השידור:

אופציה 1- להתיר את המצב הקיים על כנו, כלומר פיקוח עצמי;

אופציה 2- להעניק סמכויות פיקוח על גוף השידור הציבורי לרשות לשידורים מסחריים שעתידה לקום בסוף התהליך של "ברית המועצות". כך לדוגמה הגוף אשר מפקח היום על ערוץ הכנסת הוא המועצה לשידורי כבלים ושידורי לוויין.

מר אלוני הביע הסתייגות חריפה להכפפה של גוף השידור הציבורי ל"ברית המועצות".

פיקוח על איכות התוכן -

בעניין מי הגוף שצריך לפקח על איכות התוכן וההגדרות של ז'אנר וכן, לגבי השאלה האם צריכה להיות הגדרה אחידה של ז'אנרים לכל גופי השידור, עלו דעות שונות בין חברי הוועדה.

בהקשר זה גב' זיו סברה השידור הציבורי צריך להיות מפקחת אבל באופן מאוד מצומצם.

הגב' גלוק סברה כי – בנושאים כמו איכות ההפקה, רמת ההפקה והגדרת הז'אנרים כלל אין צורך בפיקוח. עם זאת, יכול להיות שיהיה נכון להגדיר את "נשק יום הדין" במידה והגוף יפסיק להתפקד ולא ימלא את תפקידו הציבורי בהפקת תכנים כפי שקורה כיום. כמו כן, אין, לדעתה, שום יתרון למועצה חיצונית לגוף השידור ציבורי על המועצה שתשב בתוך גוף השידור הציבורי, לגבי ההגדרה מהי "סוגה עילית".

מר רזניק הביעה דעה כי קשה לגופים לפקח על עצמם.

בהצעתו של מר לנדס נבחנה גם אפשרות להבדיל בין נושאים לעניין הפיקוח, חלק מהנושאים, כמו כללי סיווג, סימון ואסור שידורים מזיקים, יהיו באחריות הרגולטור החיצוני וחלק האחר, כמו איכות התוכן, בפיקוח עצמי.

כמו כן, מר רזניק הציע להטיל רגולציה נוקשה על הגוף בשנים הראשונות לקיומו, תוך הגדרת גוף רגולטורי חיצוני, ולהפחית בהדרגה בהנחה שהגוף יתפקד כראוי.

על פי דעתו של מר לנדס בסופו של דבר הציבור הוא זה שמפקח על איכות התוכן: הוא צופה או לא צופה. על כן יש לערב את הציבור לגבי התכנים שישודרו בערוץ הציבורי. אם יוחלט כי גוף השידור הציבורי צריך להיות גוף משדר בלבד ולהוציא את הפקות התכנים אל שוק היצירה החיצוני, הרי שצריך להיות מנהל דרמה, למשל, ותחתיו יהיו מספר לקטורים מהציבור שיתחלפו כל שנה והם אלו שימליצו בפניו על הבחירה בהפקות המקור. התהליך חייב להתנהל בשקיפות מלאה. במקרה זה מתייטר הצורך בגוף שיפקח על גוף השידור הציבורי. כמובן שיהיה צורך לעגן המודל בחוק.

בתקשר זה, גבי גלוק ביקשה לציין כי יש לזכור כי ישנו הבדל בין רגולציה להערכת "האיכות" לבין רגולציה שתפקידה לאכוף. גבי נויפלד אף הוסיפה כי לרגולציה יש שתי מטרות עיקריות: לגרום לגוף השידור הציבורי לפעול מראש בדרך מסוימת ולהטיל סנקציה במידה ובוצע הפרה וזאת כי אין ערך לרגולציה אם אין גורם אוכף. אם הפיקוח וכלים של אכיפה לא יוסדר בחקיקה הרי שהביקורת היחידה שתהיה על גוף השידור הציבורי היא ביקורת של בית המשפט הגבוה לצדק ואין זה המצב הרצוי. הסיבה לכך היא, בין היתר, כי לעותרים עצמם, היוצרים במרבית המקרים, יש אינטרס מתי לעתור ומתי לא כנגד התנהגות הגוף.

בעניין זה, גבי נויפלד הציעה לעבור על הסמכויות המצויות בחוק הרשות השנייה ומתוכן לבחור את הסמכויות הרלוונטיות לעניין הרגולציה על גוף השידור הציבורי.

כמו כן, ביום 9.1.2014 חברת הייעוץ תציג בפניי חברי הוועדה ההשוואה בין המוסדות המפקחים והמבנים התאגידיים של גופי השידור הציבוריים בעולם.

הוועדה תמשיך לדון בנושא זה בשלב מאוחר יותר.

מינוי "מנהלים":

גבי נויפלד הסבירה לחברי הוועדה כי דרך המלך, לעניין איוש משרות בשירות הציבורי, זה הליך של מכרז, כאשר יש פטור ממכרז, לרוב כאשר מדובר במשרות בכירות, מתמנים או דרך ועדת איתור או ישירות ע"י הגורם הממנה.

המצב על פי החוק החדש, שטרם יושם: המועצה ממנה את המנכ"ל באישור הממשלה, וועדת איתור למנהל הכללי מאתרת את מועמדים ראויים. החברים בוועדת האיתור הם יו"ר המועצה, שני חברים המכהנים במועצה, שני חברי ועדת האיתור.

מועמדים לחברי מועצה (דירקטוריון) נבחרים על ידי ועדת איתור. הוועדה מתמנה על ידי הממשלה ותפקידה לאתר ולהציע מועמדים ראויים למועצת הרשות. ועדת איתור מורכבת מ-5 חברים כאשר יו"ר הוועדה ממונה על ידי השר הממונה על רשות השידור בהסכמת שר המשפטים, יתר החברים נבחרים על ידי יו"ר הוועדה.

מועצת הרשות מורכבת מ-13 חברים, אשר מתמנים על ידי הממשלה בהמלצת השר הממונה על רשות השידור. במועצה – 3 נציגי ציבור בעלי מעמד בתחום תקשורת, 3 נציגי ציבור בעלי מעמד בתחום התרבות, יהדות, מדעי רוח וחברה, 3 נציגי ציבור בעלי מעמד בתחום כלכלה, 2 נציגי ציבור ידועים בפעילותם בתחום חברתי ונציג אחד בעל מעמד בתחום יצירה הטלוויזיונית או קולנועית.

יו"ר המועצה חייב להיות בעל מעמד בתחום התקשורת, החברה או התרבות; בעל תואר אקדמי; בעל ניסיון של 5 שנים בתפקיד בכיר.

מר לנדס העיר כי ההרכב הזה נובע מהתפיסה שהדירקטוריון של המשדר הציבורי צריך לשקף את הגוונים השונים בחברה הישראלית ומתעלם לחלוטין מהעובדה ששידורי רדיו וטלוויזיה הם מקצוע שמחייב ידע רב. מנכ"ל של גוף משדר זקוק לדירקטוריון שיוכל לעזור לו בדילמות הניהוליות שעומדות בפניו ולכן הדירקטוריון חייב להיות מורכב מאנשי מקצוע הרלוונטיים לתחום השידורים, הניהול והכספים. הפלורליזם ושיקוף הרבדים השונים של החברה הישראלית יושג על ידי המקצוענות ולא על ידי שיבוץ נציגים של מגזרים שונים, שאין להם ידע רלוונטי לתחום השידורים, ובדילמות הניהוליות והתכניות. התפיסה של נציגי מגזרים בגוף המפקח ולא של אנשי מקצוע היא, לדעתו, אחת הסיבות לכשלים החמורים ביותר של הניהול ברשות השידור לאורך השנים.

דירקטוריון

מר ספדי סבר כי יש להעניק סמכות למנות ולפטור את המנהל הכללי של גוף השידור הציבורי לדירקטוריון. בהקשר זה עפר מרגלית סבר כי באופן כללי יש לתת הרבה כוח לדירקטוריון אך זאת בהנחה שממנים את הדירקטוריון בצורה נכונה. עם זאת, גבי' זיו סברה כי יש להיזהר עם מתן כוח רק לדירקטוריון וזאת מחשש שאם הליך הפיטורים של המנכ"ל יהא קל מידי המנכ"ל יפעל תחת פחד תמידי שמה יפטר. למעשה יש בכל כדי לייצר תלות מסוימת של המנכ"ל בדירקטוריון.

כל חברי הוועדה הסכימו כי דירקטוריון של גוף השידור הציבורי צריך להיות הגורם שממנה את המנכ"ל. כמו כן, הן מר ספדי והן גבי' נויפלד סברו כי למנכ"ל צריכה להיות קדנציה כהונה אחת ללא אפשרות הארכה על מנת לשמר אי תלות.

כל חברי הוועדה הסכימו כי הרכב הדירקטוריון צריך להיות כלהלן:

הדירקטוריון יורכב מ-9 אנשים

1. יו"ר הדירקטוריון, אדם עם ניסיון ניהולי משמעותי.
2. בעל ניסיון בניהול גופי שידור (כגון עיתון, ערוץ).
3. בעל ידע בניהול תוכן, רדיו או ניו מדיה
4. בעל רקע וניסיון טכנולוגי
5. שני אנשי כספים
6. משפטן בעל ידע רלבנטי
7. בעל ניסיון בתחום יצירה טלוויזיונית או קולנועית
8. בעל רקע עיתונאי או תרבותי משמעותי

לאחר דיון, כל חברי הוועדה הסכימו על דרך מינוי הרצוי לגבי הבאים:

מינוי דירקטוריון: השר הממונת, בהסכמת שר המשפטים, ימנה את יו"ר ועדת האיתור שהוא שופט בית המשפט עליון בדימוס. יו"ר ועדת האיתור יבחר את יתר חברי הוועדה. ועדת האיתור תאתר 12 מועמדים. הממשלה תבחר מתוכם 9 חברי דירקטוריון ובלבד שבתוכם יהיו חברים בעלי הקריטריונים המפורטים מעלה.

מינוי מנכ"ל: הדירקטוריון ימנה את המנכ"ל.

מינוי לתפקידים בכירים (סמנכ"לים): ועדת איתור אשר מורכבת מהמנכ"ל וחברי הדירקטוריון.

מינוי מנהלי מחלקות: ועדת איתור כאמור.

מינוי עובדי מטה: הליך של מכרז.

יו"ר הוועדה ביקש מדפנה גלוק להציג בפני חברי הוועדה בעוד שבועיים מה ההבדל בין הליך המכרז לוועדת איתור.

שידור ציבורי – גוף משדר או גוף מפיק

כל חברי הוועדה הסכימו, פה אחד, כי גוף השידור הציבורי צריך להיות גוף משדר ולא מפיק וזאת למעט - חדשות, אקטואליה, אירועים מיוחדים ואירועי ספורט.

זכויות יוצרים:

כל חברי הוועדה הסכימו, פה אחד, כי זכות הבעלות על התוכן בין גוף השידור הציבורי לבין המפיק תחלק ביחס של 50%-50%, המפיק יהיה אחראי לשתף את היוצרים בחלק שלו. גוף השידור הציבורי יהנה מבלעדיות בשידור התוכן במשך 5 שנים ראשונות. בתום 5 שנים מפיק יהיה רשאי למכור את יצירתו לצד שלישי גם בארץ, עם זאת גוף השידור הציבורי יוכל להשתמש לנצח בתוכן ללא צורך בתשלום נוסף. כל מכירות לגופים שלישיים בתקופה של 5 שנים יעשו בהסכמה הדדית והחלוקה תהיה 50%-50% לאחר ניכוי הוצאות.

בשבוע הבא-

חברי הוועדה יקיימו דיון בנושאים הבאים: איפיוני התוכן; אגרה, שיטות מימון וגבייה; ארכיון.

מועד ההתכנסות: יום תמישי הבא בין השעות 18:00-14:00.

רשמו: רחלי לוי ויולי
לסנובסקי

חתום: רם לנדס, יו"ר הוועדה

